

Ederfuglefangst i Grønland 1993

Teknisk rapport nr. 9. December 1997
Pinnortitaleriffik, Grønlands Naturinstitut

ISSN 1397-3657

Titel: Ederfuglefangst i Grønland 1993

Forfatter: Alex Sand Frich

Serie: Teknisk rapport nr 9, December 1997

Udgiver: Pinngortitaleriffik, Grønlands Naturinstitut

Financiering: Miljøstyrelsen, MIKA-rammen til miljøindsatser i Arktis

Forsidefoto: Knud Falk

ISBN: 87-90024-25-7

ISSN: 1397-3657

Rekvireres hos: Pinngortitaleriffik
Grønlands Naturinstitut
Postboks 570
3900 Nuuk
Tlf.: (+299) 32 10 95
Fax: (+299) 32 59 57

Dette er en delrapport fra projektet Monitoring og forvaltning af Grønlands havfugleressourcer. Andre rapporter herfra omfatter:

- Frich, A.S., 1997. Lomviefangst i Grønland 1993.
Teknisk rapport nr. 2, 1997. Pinngortitaleriffik/Grønlands Naturinstitut, Nuuk
- Frich, A.S., 1997. Kommerciel lomviefangst i Grønland 1990-96.
Teknisk rapport nr. 3, 1997. Pinngortitaleriffik/Grønlands Naturinstitut, Nuuk
- Frich, A.S., 1997. Lomviefangst i Nuuk vinteren 1995/96.
Teknisk rapport nr. 4, 1997. Pinngortitaleriffik/Grønlands Naturinstitut, Nuuk
- Frich, A.S. & K. Falk. Jagtindsats og ederfuglefangst ved Nuuk.
Teknisk rapport nr. 5, 1997. Pinngortitaleriffik/Grønlands Naturinstitut, Nuuk
- Falk K. & K. Kampp. A manual for monitoring Thick-billed Murre populations in Greenland.
Technical Report no. 7, 1997. Pinngortitaleriffik/Greenland Institute of Natural Resources, Nuuk.
- Falk K. & K. Kampp og A.S. Frich. Polarlomvien i Østgrønland, 1995.
Teknisk rapport nr. 8, 1997. Pinngortitaleriffik/Grønlands Naturinstitut, Nuuk
- Frich A.S., Ederfuglefangst i Grønland 1993.
Teknisk rapport nr. 9, 1997. Pinngortitaleriffik/Grønlands Naturinstitut, Nuuk
- Frich A.S., K. Diget Christensen og K. Falk., Ederfugleoptælling i Kangaatsiaq og Avanersuaq, 1997.
Teknisk rapport nr. 10, 1997. Pinngortitaleriffik/Grønlands Naturinstitut, Nuuk

Ederfuglefangst i Grønland 1993

af
Alex Sand Frich

Teknisk rapport nr. 9, December 1997
Pinngortitaleriffik, Grønlands Naturinstitut

Forord

Som led i opbygningen af Grønlands Naturinstituts fugleundersøgelser bevilgede Miljø- og Energiministeriet midler fra det Arktiske Miljøprogram MIKA til et flerårigt fælles grønlandsk/dansk projekt, "*Monitering og forvaltning af Grønlands havfugle-ressourcer*". Her igennem skulle der bl.a. opbygges overvågningsprogrammer for visse jagtbare fuglearter bestående og den jagtlige udnyttelse af disse.

Projektet sluttede med udgangen af 1996 og var opdelt i to faser. I fase I blev der alene fokuseret på lomvie-ressourcen hvor der bl.a. blev påbegyndt en standardiseret overvågning af lomviefangsten, mens der med fase II blev taget hul på undersøgelser af udnyttelsen af ederfugle-ressourcen.

I forlængelse af ovennævnte projekt beskriver denne rapport starten på en standardiseret overvågning af ederfuglefangsten. Projektet er ligeledes finansieret af MIKA og indgår her som en del af et et-årigt fælles grønlandsk/dansk projekt, "*Langsigtet monitering af Grønlands havfugle-ressourcer*".

Resumé

Det overordnede mål med dette og foregående projekter har været at forbedre grundlaget for den biologiske rådgivning med henblik på at sikre en bæredygtig udnyttelse af de for den grønlandske befolkning både samfundsmæssigt og kulturelt vigtige havfugle-ressourcer.

Med udgangspunkt i den officielle jagtbevis- og fangststatistik indsamlet via Piniarneq er der med denne rapport foretaget en foreløbig analyse af ederfuglefangsterne i 1993 og samtidig påbegyndt en standardiseret overvågning af fangsten.

Overvågningen er opbygget efter de samme principper som gælder for overvågning af lomviefangsten og dermed er en direkte sammenligning mellem disse vigtige havfugle-ressourcer mulig i forvaltningsmæssig sammenhæng.

Overvågningen baseres foreløbigt på de samlede ederfuglefangster, fordi den rapporterede fangst fordelt på henholdsvis alm. ederfugl og kongeederfugl (afsnit 3; figur 2 og 3) på nuværende tidspunkt vurderes til at være unøjagtig.

I alt 2.781 jægere rapporterede fangst af 87.099 ederfugle i 1993 svarende til at ca. 30% af jægerne med gyldigt jagtbevis skød ederfugle. Antallet af jægere som rapporterer fangst af ederfugle og lomvier er næsten ens, mens der rapporteres om fangst af mere end dobbelt så mange lomvier som ederfugle. Salgsprisen for ederfugle og lomvier er næsten ens og lomvieren må derfor anses for at være den økonomisk vigtigste fugleressource for den grønlandske befolkning. Ederfugle vejer imidlertid ca. dobbelt så meget som lomvier, og kødbidraget til husholdningen fra ederfuglene er derfor næsten lige så stor som fra lomvierne.

Det vurderes, at ederfuglefangsterne i Vestgrønland syd for Uummannaq i kalenderårets første halvdel belaster bestandene mest, dels fordi der skydes flest fugle på dette tidspunkt, dels fordi en foreløbig og enkeltstående undersøgelse antyder, at andelen af yngledygtige fugle også er størst i den periode.

Sammenholdt med den eksisterende viden om udviklingen i både de vestgrønlandske og canadiske ynglebestande bør det overvejes, at begrænse ederfuglefangsten i kalender-årets første halvdel i Vestgrønland. Samtidig bør det overvejes, at indføre helt ens fredningstider på de to ederfuglearter, fordi ederfuglenes hunner og ungfugle kun vanskeligt kan kendes fra hinanden i naturen.

Det kan samtidig anbefales at fremme interessen for kontrolleret og systematisk indsamling af ederfugledun og herunder inddrage erfaringerne fra Island hvor der er en flere hundrede år lang tradition for ”ederfuglefarme”.

På en række punkter er vores viden om ederfuglebestandene og deres udnyttelse stadig meget mangelfuld. Derfor bør undersøgelser rettet mod ederfugleressourcerne søges styrket i de kommende år, dog uden samtidig at forringe indsatsen rettet mod lomviebestandene.

I første omgang vil en koordineret indsats rettet mod følgende områder bidrage med væsentlig viden:

- Optælling af vinterbestandene i Vestgrønlands åbentvandsområde.
- Flere lokale undersøgelser af arts-, køn- og aldersfordelingen i fangsten.
- Lokale undersøgelser som kan medvirke til at vurdere fangststatistikken.
- En præcis og artsspecifik registrering af den kommercielle indhandling.
- Oplysningskampagne om fuglenes biologi og deres kendetegn.
- Standardiserede optællinger af ynglebestande i Vestgrønland.
- Ringmærkning og satellitsporing.

Indholdsfortegnelse

1. Indledning.....	8
2. Metode og Materiale	10
2.1 Materiale	10
2.2 Metode	10
3. Fredning og anvendelse af ederfugle-ressourcen i Grønland.....	13
3.1 Jagt- og fredningsregler	13
3.2 Ederfuglefangstens anvendelse og betydning.....	14
3.3 Æg- og dunindsamling	15
4. Artsfordelingen og ederfuglefangstens størrelse	16
4.1 Artsfordeling, årstidsmæssig og geografisk	16
4.2 Ederfuglefangstens størrelse	18
5. Analyse af ederfuglefangsten i Grønland i 1993.....	19
5.1 Udnyttelsespotentiale og ederfuglebestande	19
5.2 Ederfuglefangsternes fordeling i Grønland i 1993	20
5.3 Antal jægere i byer og bygder i 1993	22
5.4 Antal rapporterede ederfuglefangster i byer og bygder i 1993.....	24
5.5 Ederfuglefangsten i forhold til befolkningstal i 1993.....	25
5.6 Kommerciel indhandling i 1993	25
6. Sammenfatning & vurdering	27
6.1 Forslag til forbedring af vidensgrundlaget	28
Litteraturliste.....	29
Bilag: Rapporteret fangst af henholdsvis alm. ederfugl og kongederfugl pr. måned fordelt på kommuner og jagtbevis- kategorier, samt antal indløste jagtbeviser fordelt på erhvervs- og fritidsjægere (4 sider).....	32

1. Indledning

Alm. ederfugl *Somateria mollissima* og kongeederfugl *S. spectabilis* udgør sammen med Polarlomvie *Uria lomvia* nogle af de vigtigste fugleressourcer for den grønlandske befolkning. Indtil 1993 var kendskabet til udnyttelsen af ederfugle-ressourcerne meget mangelfuld og overvejende baseret på ældre analyser af ringmærkningsdata og indhandlingsstatistik (Salomonsen, 1967; Kapel & Petersen, 1988). Derimod var udnyttelsen af lomvieressourcen noget bedre kendt, idet der udover ældre oplysninger også var gennemført nyere analyser af ringmærkningsdata og større feltundersøgelser (Kampp, 1988; Kampp et al., 1990; Kampp, 1991; Falk & Durinck, 1992).

For at få et bedre billede af jagten og fangsten etablerede Grønlands Hjemmestyre i 1993 et nyt jagtbevis- og fangstregistreringssystem "Piniarneq" (Piniarneq, 1993). Dermed blev der for første gang etableret en kontinuerlig og landsdækkende indsamling af fangst-oplysninger på de kulturelt og samfundsmæssigt vigtigste fuglearter i Grønland.

Det betød, at der også blev skabt grundlag for at påbegynde en egentlig overvågning af udnyttelsen af disse ressourcer, og siden etableringen af Grønlands Naturinstitut i 1995 er der i første omgang påbegyndt en standardiseret overvågning af lomviefangsten (Frich, 1997 a, b, c). Dermed blev der også taget et skridt i retning af en gennemførelse af en fælles arktisk plan for bevarelse af lomviebestandene, *International Murre Conservation Strategy and Action Plan* (CAFF, 1996).

For at komme et skridt videre forsøges der med denne rapport at inddrage ederfuglearterne i den standardiserede overvågning af fangsterne ved at beskrive:

- de rapporterede ederfuglefangsters fordeling i 1993.
- andelen af jægere med gyldigt jagtbevis der rapporterer ederfuglefangst fordelt på byer, bygder og jagtbevis kategorier i 1993.
- ederfuglejægerens gennemsnitlige fangst fordelt på byer, bygder og jagtbevis kategori i 1993.
- ederfuglefangsten i forhold til befolkningstal i 1993.
- den kommercielle indhandling af ederfugle i 1993.

Formålet med overvågningen af såvel ederfugle- som lomviefangsterne er dels at forbedre den løbende rådgivning til Hjemmestyret, dels at forbedre grundlaget for at kunne vurdere, om fangsterne også på langt sigt foregår på et bæredygtigt niveau. Tanken er derfor, at det over f.eks. en 10-årig periode også skal blive muligt at foretage nærmere analyser af udviklingen i jagten og fangsten af de vigtigste fugleressourcer i Grønland, ligesom det eksempelvis er blevet gjort i en statusopgørelse omhandlende pattedyr og fugle i Danmark (Madsen et al., 1996).

Forvaltningsmæssigt kan ederfuglefangsten, ligesom lomviefangsten, delvist betragtes som et fælles arktisk anliggende. Derfor skal overvågningen også ses som led i gennemførelsen af

den fælles arktiske plan for bevarelse af ederfuglebestandene, *Circumpolar Eider Conservation Strategy and Action Plan* (CAFF, 1997).

Nærværende projekt er, ligesom de seneste års undersøgelser af lomviefangsten, finansieret under Danmarks Arktiske Miljøprogram "MIKA" og indgår hér som en del af et ét-årigt grønlandsk/dansk projekt, *Langsigtet monitoring af Grønlands havfugle-ressourcer*.

Tak

David Boertmann og Anders Mosbech, begge Danmarks Miljøundersøgelser, og Mads Peter Heide-Jørgensen, Grønlands Naturinstitut, takkes for kritik og kommentarer til rapporten. Hans Meltofte, Danske Polarcenter, og Aevor Petersen, Icelandic Institute of Natural History, takkes for supplerende oplysninger om østgrønlandske og islandske ederfuglebestande. Peter Lyngs, København, takkes for foreløbige analyseresultater fra den grønlandske ringmærkning.

2. Materiale og Metode

Grundlaget for at etablere en overvågning af ederfuglefangsten er en foreløbig evaluering af jagtbevis- og fangstregistreringssystemet "Piniarneq" som konkluderede, at Piniarneq kan danne rammen omkring en regelmæssig overvågning af fangsten af de kulturelt og samfundsmæssigt vigtigste havfuglearter. Det blev dog samtidig vurderet, at overvågningen nødvendigvis skal suppleres med andre uafhængige undersøgelser bl.a. til vurdering af fangststatistikens værdi som mål for fangstens størrelse (Frich, 1997a).

2.1 Materiale

Rådata har indtil 1997 været tilgængelig som en Paradox-database i Grønlands Hjemmestyre, Direktoratet for Fiskeri, Fangst og Landbrug (DFFL). Direktoratet skiftede navn til Direktoratet for Erhverv i 1997 og et andet databasesystem (Oracle) blev, ligeledes i 1997, taget i brug.

Databasen indeholder dels af et register over jagtbeviser fordelt på erhvervs- og fritidsjægere, dels et register over rapporterede fangster af bl.a. alm. ederfugl og kongeederfugl, der samlet er bygget op omkring jægerens personnumre. For en uddybende gennemgang af jagtbevis- og fangstregistreringssystemet Piniarneq - se Frich (1997a).

Oplysninger fra DFFL som anvendes i denne rapport repræsenterer status den 12. marts 1996. For at sikre jægerne fuld anonymitet overfor tredjemand er alle personnumre i forbindelse med denne undersøgelse erstattet med tilfældige identifikationsnumre inden data er frigivet fra DFFL.

Ud over jagtbevis- og fangststatistikken anvendes der oplysninger om den kommercielle indhandling fra Royal Greenland og Grønlands Statistiske Kontor.

2.2 Metode

Indledningsvis gives der en kort gennemgang af reglerne for udnyttelse af ederfugleressourcerne i Grønland, samt ederfuglefangstens anvendelse og betydning for befolkningen sammenholdt med lomviefangsten.

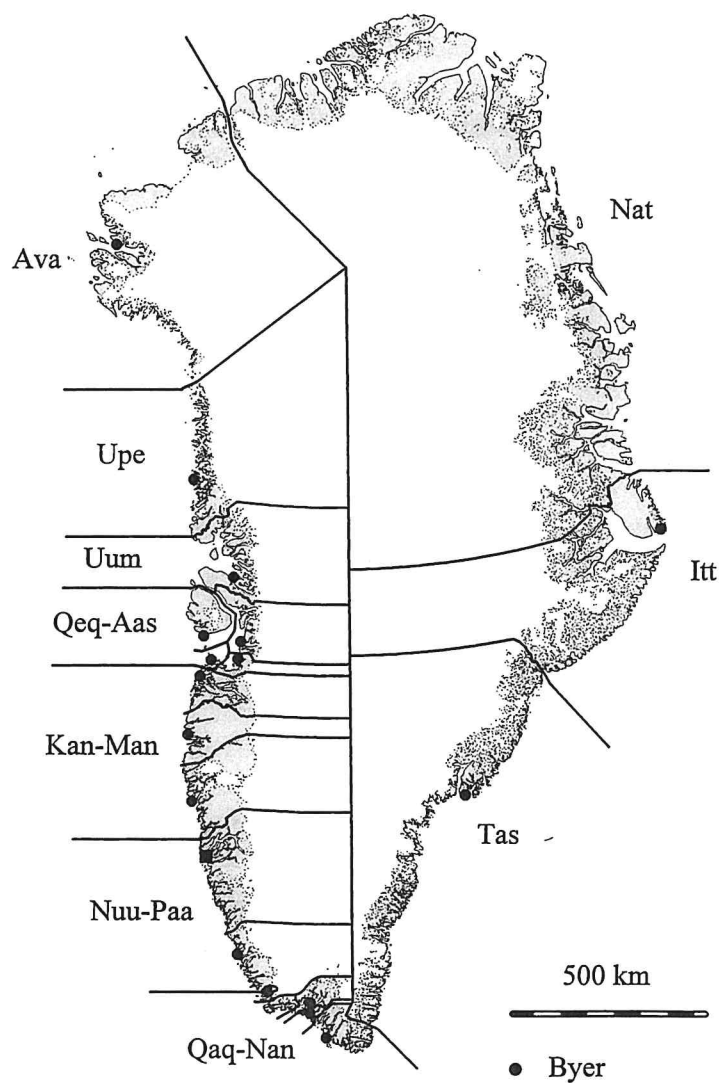
Det er i forvaltningsmæssig sammenhæng vigtigt at kende fangstens størrelse fordelt på de to ederfuglearter som optræder i Grønland (Frich, 1997a). Derfor præsenteres og diskuteres den geografiske og årstidsmæssige fordeling af fangsterne fordelt på de to arter.

Den egentlige overvågning opbygges efter de samme overordnede principper som gælder for lomviefangsten (se Frich, 1997a), idet landet også opdeles i de samme geografiske områder (figur 1). Dermed er det bl.a. tilstræbt, at overvågningen af ederfuglefangsten og lomviefangsten skal være direkte sammenlignelig i forvaltningsmæssig sammenhæng.

Overvågningen baseres på følgende tal beregnet på grundlag af de samlede rapporterede ederfuglefangster (begge arter):

- de rapporterede fangsters regionvise og årstidsmæssige fordeling.
- andel af jægere med gyldigt jagtbevis der rapporterer fangst af ederfugle fordelt på byer, bygder og jagtbeviskategori.
- gennemsnitlig antal fangster pr. jæger med fangst af ederfugl fordelt på byer, bygder og jagtbeviskategori.
- de rapporterede ederfuglefangster set i forhold til befolkningstæthed.
- særskilt overvågning af den kommercielle indhandling.

Grønland inddelt i regioner

Figur 1: Region (kommuner): Ava = Avanersuaq & pituffik; Upe = Upernavik; Uum = Uummannaq; Qeq-Aas = Qeqertarsuaq, Ilulissat, Qasigiannguit & Asiaat; Kan-Man = Kangaatsiaq, Sisimiut, Kangerlussuaq & Maniitsoq; Nuu-Paa = Nuuk & Paamiut; Qaq-Nan = Qaqortoq, Ivittuut, Narsaq & Nanortalik; Tas = Tasiilaq; Itt = Ittoqqortoormiit; Nat = Nationalparken.

3. Fredning og anvendelse af ederfugle-ressourcen i Grønland

Dette afsnit beskriver de frednings- og udnyttelsesmæssige forhold vedrørende fangst af alm. ederfugl og kongeederfugl, sammenholdt med forholdene omkring lomviefangsten.

3.1 Jagt- og fredningsregler

Fredningstiden for kongeederfugl og alm. ederfugl fremgår af tabel 1. I det meste af landet er fredningstiden for begge ederfuglearter kortere end for lomvier; dog ikke i Avanersuaq og Ittoqqortoormiit kommuner, hvor begge ederfuglearter er fredet i yngletiden mens lomvierne dér må jages hele sommeren (se Frich, 1997a).

I perioden juli-september fælder ederfuglene alle svingfjerene og mister derved flyveevnen i op til en måned. I en del af fældeperioden er det således tilladt at skyde ederfugle; dog er det forbudt at foretage massedrivning af de fældende fugle.

Der stilles ikke krav om kendskab til de forskellige fuglearter ved erhvervelse af jagtbevis i Grønland, og da de to ederfuglearter hunner og ungfugle er vanskelige at adskille må det anses for sandsynligt, at kun erfarne jægere kan kende de to ederfuglearter fra hinanden. Det er derfor også tvivlsomt, om jægerne har en reel mulighed for at overholde de gældende fredningsregler, såfremt de skyder ederfugle i Vest-, Syd- og Sydøstgrønland i august/ september, hvor kongeederfugl må jages mens alm. ederfugl er fredet (tabel 1).

Tabel 1: Fredningstider for alm. ederfugl og kongeederfugl i de enkelte kommuner.

Område	Nordgrønland	Nordvestgrønland og Diskoregionen	Vest-, Syd-, og Sydøstgrønland	Østgrønland
Kommune	Avanersuaq (Pituffik)	Upernavik Uummannaq Qeqertarsuaq Ilulissat Qasigiannnguit Aasiaat	Kangaatsiaq Sisimiut (Kangerlussuaq) Maniitsoq Nuuk Paamiut Ivittuut Narsaq Qaqortoq Nanortalik Tasiilaq	Ittoqqortoormiit
Alm. ederfugl	1. Juni - 15. August		1. Juni - 30. September	1. Juni - 15. August
Kongeederfugl	1. Juni - 15. August			

Kilde: Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 29 af 19. september 1989 om fredning af fugle i Grønland.

Ifølge de gældende regler må alle personer med gyldigt erhvervs- og fritidsjagtbevis skyde ubegrænsede mængder af begge ederfuglearter, ligesom ederfugle kommercielt kan indhandles uden begrænsning. Dermed er reglerne for ederfuglefangsten forskellig fra lomviefangsten, idet fritidsfangsten og den kommercielle indhandling af lomvier er søgt begrænset med særregler (se Frich, 1997a).

Turister, der opnår tilladelse til at gå på jagt via en godkendt arrangør af betalingsjagt, gives ikke tilladelse til at skyde alm. ederfugle eller kongeederfugle (Direktoratet for Erhverv,

Trafik og Forsyning, in litt.). Det betyder i praksis, at kun grønlændere og andre personer sidestillet med danske statsborgere med fast bopæl i Grønland, kan opnå tilladelse til at skyde ederfugle, ligesom det er tilfældet med lomviejagten (Frich, 1997a).

3.2 Ederfuglefangstens anvendelse og betydning

Ederfugle må kun anvendes til menneskeføde, og det er forbudt at eksportere ederfugle i erhvervsmæssig sammenhæng. Det er dog tilladt for private, at forsende op til 5 kg fugle/person til Danmark.

En del af ederfuglene anvendes i den private husholdning. I de fleste byer kan fuglene desuden sælges på lokale markeder (bræt) eller til institutioner (sygehuse, alderdomshjem o.lign.). I bygderne er der færre salgsmuligheder og den overvejende del af fangsterne anvendes derfor i den private husholdning; dog er det i nogle bygder muligt at sælge ederfuglene til kommercielle indhandlingsselskaber.

I størrelsesordenen 50% af de jægere som rapporterede fangst (aktive jægere) rapporterede fangst af alm. ederfugle, mens kun i størrelsesordenen 10% rapporterede fangst af kongeederfugle (tabel 2). Det betyder, at antallet af jægere der skød ederfugle svarer nogenlunde til antallet af jægere med lomviefangst, idet 48,8% af de aktive jægere rapporterede fangst af lomvier i 1993 (Frich, 1997a).

Tabel 2: Antal jægere i 1993, samt andelen af aktive jægere der rapporterede fuglefangst og fangst af ederfugle.

Jagtbevis-kategori	Antal			Andel af aktive jægere med fangst af		
	Indløste jagtbeviser	Indsendte fangst-rapporter	Fangstrapporter med fangst (=aktive jægere)	Fugle (%)	¹ Alm. ederfugl (%)	¹ Kongeederfugl (%)
Erhvervs-jægere	4.068	3.447	3.135	74,9	50,5	10,4
Fritids-jægere	5.455	4.294	2.854	80,7	39,9	6,5
Total	9.523	7.741	5.989	77,6	45,5	8,5

¹ 29 fangstrapporter med oplysninger om 33 kongeederfugle og 538 alm. ederfugle er udeladt, idet der savnes oplysninger om bl.a. jagtbeviskategori.

I alt blev der rapporteret fangst af 87.099 ederfugle og 194.984 lomvier i 1993. Stykprisen for lomvier og ederfugle er næsten ens, og på de lokale markeder (bræt) sælges de for 20 til 50 kroner pr. stk. alt efter om fuglene er daggamle, friskfangede eller plukkede. Ud fra en økonomisk betragtning må lomviefangsten derfor anses for at være vigtigere end ederfuglefangsten. Som kødbidrag til husholdningen er lomvie- og ederfuglefangsterne imidlertid næsten ens, idet ederfugle vejer ca. dobbelt så meget som lomvier (Cramp & Simmons, 1997; Cramp, 1985).

Dette antyder umiddelbart en ændring set i forhold til tidligere, idet Salomonsen (1967) skriver, at ederfuglen er den økonomisk vigtigste fugleart i Grønland, mens lomvieren er næsten ligeså vigtig for grønlændernes økonomi. Noget tyder dog på, at denne slutning må vedrøre den del af fangsten som dengang blev indhandlet, samt værdien af æg og især dun, idet

Salomonsen samtidig når frem til, at der årligt nedlægges langt flere lomvier end ederfugle i Grønland (Salomonsen, 1967).

Værdien af de rapporterede ederfuglefangster i 1993 svarer til ca. 4 millioner kroner eller i gennemsnit ca. 1.400 kroner pr. jæger som rapporterer ederfuglefangst, idet udgifter til såvel benzin som patroner ikke er fratrukket. Isoleret kan ederfuglefangsternes værdi dermed synes lille for den enkelte fanger. Der er imidlertid store indtjeningsmæssige forskelle i landet og for en del familier er ederfuglene (ligesom lomvier) formentlig stadig et vigtigt supplement til den daglige husholdning, ligesom fugle ofte indgår som et naturligt supplement til fangsten af f.eks. sæler. Endelig er der enkelte fangere som har specialiseret sig i fangst af fugle som sælges på brættet eller til institutioner o. lign., og for disse har fuglene relativ stor økonomisk betydning.

3.3 Æg- og dunindsamling

Æg- og dunsamling er generelt forbudt i Grønland. Dog er det i Avanersuaq og Ittoqqortoormiit kommuner tilladt at indsamle ederfugledun og -æg indtil 25. juni. Æg må ikke erhvervs-mæssigt gøres til genstand for salg eller lignende.

I forrige århundrede blev der indsamlet dun fra omkring 100.000 reder pr. år, mens mængden i begyndelsen af dette århundrede var reduceret til under 1/10 (Salomonsen, 1967). Ved århundredeskiftet regnede man med, at der blev indsamlet ca. 60.000 æg pr. år, og Salomonsen (1967) skønnede, at indsamlingen af æg tidligere havde været langt større. I dag er omfanget af ægsamlingen antageligt meget mindre end ved århundredeskiftet (Boertmann et al., 1996), og dunindsamlingen forekommer formentlig kun i Nordgrønland, og måske i Østgrønland.

På Island, hvor det er forbudt at drive jagt på ederfugle, er der en lang tradition for indsamling af dun, og i dag findes der ca. 350 ederfuglekolonier (ederfuglefarme) i hele landet som udnyttes. Et tilsvarende antal personer/familier passer disse ederfuglefarme og samlet kan der produceres op mod 3000 kg. rensed dun pr. år. Prisen er ca. 6.000 kroner pr. kg. og dermed svarer produktionen til en markedsværdi på ca. 18 millioner kroner årligt. Den samlede islandske ederfuglebestand skønnes i dag til at være på 250.000-300.000 par og heraf rummer ederfuglefarmene ca. 70%. Der kræves i gennemsnit 60-70 reder for at kunne indsamle et kilo ederfugledun (A. Petersen in litt.).

Under Landstingets forårssamling i 1996 afgav Landstingets Frednings- og Miljøudvalg en betænkning hvoraf det fremgår, at udvalget erkendte, at de nuværende fredningsbestemmelser ikke er tilstrækkelige til at begrænse bestandsnedgangen af bl.a. ederfugle. Udvalget foreslog derfor, at der som led i en igangværende revision af fuglebekendt-gørelsen skal opnås en samlet begrænsning af og hensigtsmæssig udnyttelse af bl.a. ederfugleressourcen.

Udnyttelsen på Island er et meget fint eksempel på en bæredygtig udnyttelse, idet bestanden samtidig har været voksende (CAFF, 1997). I betragtning af at Grønland tidligere havde en meget stor ynglebestand af ederfugle (Salomonsen, 1967) bør det derfor også overvejes, at søge at skabe grundlag for vækst i ederfuglebestanden, og samtidig afdække mulighederne for at genopbygge en tradition for indsamling af dun.

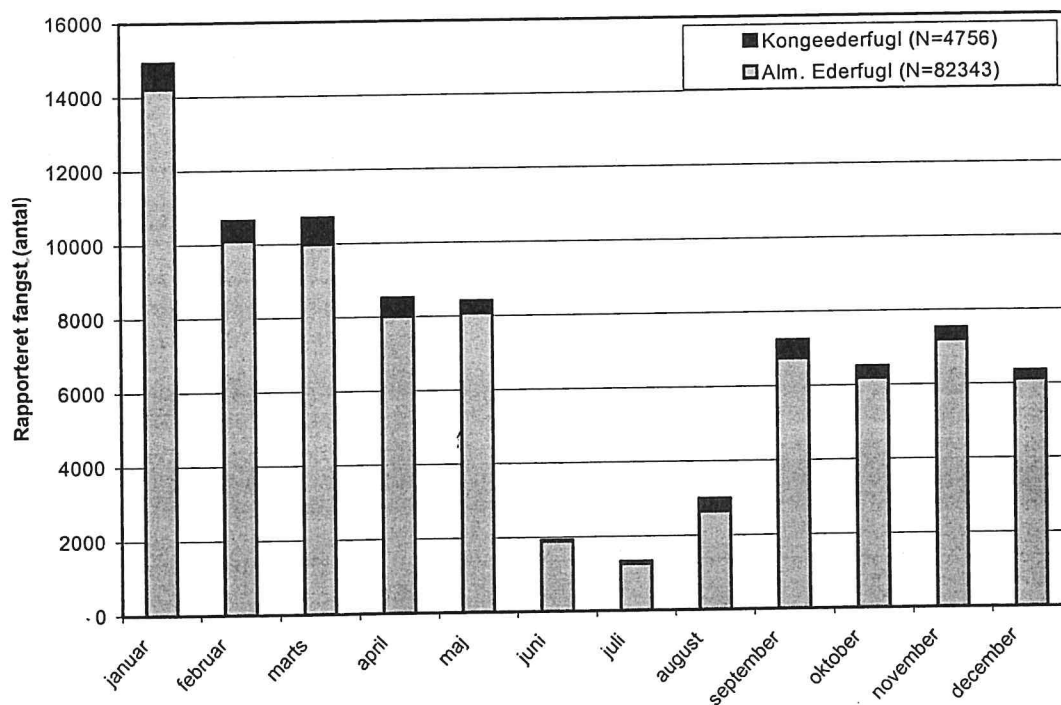
4. Artsfordelingen og ederfuglefangstens størrelse

I dette afsnit præsenteres og diskuteres den årstidsmæssige og geografiske fordeling af den rapporterede fangst fordelt på alm. ederfugl og kongeederfugl, idet resultaterne danner grundlaget for, at den egentlige overvågning af ederfuglefangsten (afsnit 5) foreløbigt etableres som en ikke-artsspecifik overvågning. Sidst diskuteres fangstens størrelse kort, idet der dog ikke er grundlag for en kvantitativ vurdering af de rapporterede fangster i 1993.

4.1 Artsfordeling – årstidsmæssig og geografisk

Begrundet i forskelle i de to ederfuglearters generelle biolog og i udbredelse, herunder yngle- og trækforhold, er det i forvaltningsmæssig sammenhæng vigtigt at kende den årstidsmæssige (figur 2) og geografiske fordeling (figur 3) af fangsten af både alm. ederfugl og kongeederfugl (Frich, 1997a).

Noget tyder imidlertid på, at den rapporterede fordeling mellem de to ederfuglearter ikke afspejler virkeligheden. Dette er især begrundet i to foreløbige feltundersøgelser af ederfugle udbudt til salg på brættet i Nuuk i henholdsvis 1988/89 og 1995/96 (Frich & Falk in prep), hvor der i begge tilfælde blev fundet en meget anderledes artsfordeling.

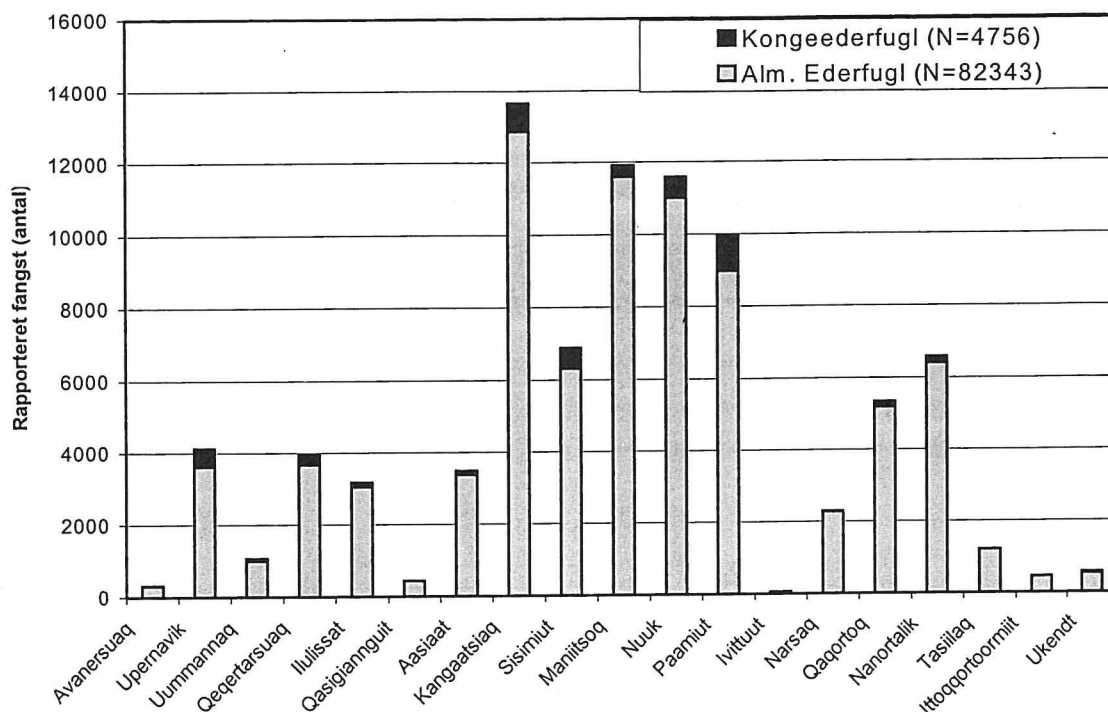

Figur 2. Rapporteret ederfuglefangst pr. måned i hele Grønland i 1993 fordelt på alm. ederfugl og kongeederfugl.

Over hele jagtsæsonen for alm. ederfugl (1. oktober - 31. maj) udgjorde kongeederfugl 32% i 1995/96 i Nuuk. Den rapporterede fangst i samme periode i 1993 viser, at 3,8% af ederfuglene i Nuuk blev rapporteret som kongeederfugle (bilag 1). Samtidig viste undersøgelserne i Nuuk i 1988/89 og 1995/96, at kongeederfugle i begge undersøgelsesår udgjorde omkring eller over 50% af ederfuglene som blev udbudt til salg i kalenderårets første måneder. Det

skal sammenholdes med, at andelen af kongeederfugle i januar – marts i 1993 udgjorde mellem 4,7 og 7,7% af de rapporterede fangster i Nuuk (bilag 1).

Det er kendt, at der lokalt kan være år til år variation i fordelingen mellem de to arter i fangsterne (Frich & Falk in prep), ligesom forholdet mellem de to ederfuglearter i fangsterne sandsynligvis også er forskellig i forskellige egne af landet. Der er imidlertid ikke store geografiske forskelle i den rapporterede artsfordeling i 1993 (figur 3) og kun fremtidige regionvise og uafhængige undersøgelser kan vise, om dette resultat tilnærmelsesvist afspejler virkeligheden.

Figur 3. Rapporterede fangster i 1993 fordelt på alm. ederfugl og kongeederfugl i landets 18 kommuner.

Salomonsen (1967) skønnede, at kongeederfugle næppe udgjorde mere end 10-15% af fangsterne i Grønland, men anførte dog samtidig, at det dengang var umuligt blot tilnærmelsesvist at vurdere andelen af kongeederfugle i de samlede ederfuglefangster (Salomonsen, 1967).

Indtil der foreligger direkte sammenlignelige og uafhængige regionvise undersøgelser af de to ederfuglearters fordeling i fangsterne vurderes det derfor, at overvågning af fangsterne i Grønland ud fra Piniarneq foreløbigt skal etableres som en overvågning af de samlede ederfuglefangster.

Skudte alm. ederfugle og kongeederfugle kan let artsbestemmes på hoved og næb, uanset årstiden. Derfor bør det overvejes, at gennemføre en oplysningskampagne omhandlende de to ederfuglearters særlige kendetegn og deres biologi for der igennem også at oplyse om betydningen af en korrekt indrapportering af ederfuglefangsten. En kampagne der med fordel vil kunne formidles via folderen Piniarneq (indeholder bl.a. de skemaer som anvendes til rapportering af årets fangst), der hvert år er blevet udsendt sammen med jagtbeviset.

4.2 Ederfuglefangstens størrelse

Med det eksisterende materiale kan der ikke foretages en vurdering af fangststatistikens værdi som mål for fangstens størrelse i 1993, idet der ikke eksisterer uafhængige undersøgelser fra 1993.

En foreløbig undersøgelse af antallet af ederfugle udbudt til salg på brættet i Nuuk i januar 1995 sammenlignet med den rapporterede fangst (begge arter) i samme måned viste imidlertid en rimelig god overensstemmelse (Frich & Falk in prep).

Dette resultat antyder bl.a., at korrektionsfaktorer bestemt for én fangstart ikke nødvendigvis gælder for andre arter. Dette er begrundet i, at et estimat for antallet af solgte lomvier på brættet i Nuuk i oktober-december 1993 var dobbelt så stor som den rapporterede erhvervsfangst af lomvier i samme periode (Frich, 1997a). Samtidig blev det også vist, at indhandlingen af lomvier i enkelte områder i 1993 i Vestgrønland var større end den rapporterede fangst af lomvier via Piniarneq, hvilket ikke er tilfældet med ederfuglefangsten (se afsnit 5.6).

Indtil videre kan den rapporterede fangst af 87.099 ederfugle (begge arter) derfor kun betragtes som et minimum for fangsten i Grønland. Set i forhold til det seneste estimat på 144.000 pr. år for treåret 1948-51 (Salomonsen, 1967) antyder resultaterne af fangst-rapporteringen via Piniarneq en nedgang i fangsterne.

På den baggrund anses det for vigtigt, at der gennemføres regionvise uafhængige undersøgelser af fangstens størrelse, således at der også efterhånden kan skabes bedre grundlag for at vurdere de lokale fangsters effekt på bestandene.

5. Analyse af ederfuglefangsten i Grønland i 1993

Såvel analysen af fangsterne i 1993 som overvågningen baseres foreløbigt på de samlede ederfuglefangster da det vurderes, at de indsamlede fangstdata via Piniarneq endnu ikke kan danne grundlag for en artsspecifik overvågning (se afsnit 4).

De rapporterede erhvervs- og fritidsfangster pr. måned af henholdsvis alm. ederfugl og kongeederfugl, samt antallet af jægere med gyldigt jagtbevis i 1993 i de enkelte kommuner, fremgår af bilag.

5.1 Udnyttelsespotentiale og ederfuglebestande

Både alm. ederfugl og kongeederfugl yngler i Grønland, ligesom Vestgrønland er kendt som et vigtigt fældeområde for kongeederfugle (Salomonsen, 1967,1968; Frimer, 1993, 1994; Mosbech & Boertmann, in prep.). Dertil overvintrer store mængder af både alm. ederfugl og kongeederfugl i Vestgrønlands åbentvandsområde (Salomonsen, 1967; Durinck & Falk, 1996; Mosbech & Johnson, in prep.).

Alm. ederfugl yngler i hele landet, og har hovedudbredelsen i Vestgrønland hvor over 90% af befolkningen er bosat, mens kongeederfuglen kun yngler i områder i Nord- og Østgrønland (Salomonsen, 1967) hvor menneskelig aktivitet er meget begrænset. Størrelsen af ynglebestanden af både alm. ederfugl og kongeederfugl er nærmest ukendt; dog er bestanden af alm. ederfugl i Vestgrønland senest skønnet til mellem 20.000 og 100.000 par (Boertmann et al., 1996). Sommerbestanden af ederfugle i Vestgrønland er dog noget større end ynglebestanden, idet området er kendt for at have en del oversomrende og endnu ikke yngledygtige alm. ederfugle og kongeederfugle (Salomonsen, 1967).

Fordelingen af og antallet af fældende ederfugle (august/september) i Vestgrønland er rimelig godt kendt og de seneste års undersøgelser har dokumenteret væsentlige ændringer set i forhold til tidligere (Salomonsen, 1967; Frimer, 1995; Mosbech et al., 1996). Det har bl.a. vist sig, at et tidligere stort fældeområde for kongeederfugle ud for Mudderbugten på den østlige side af Diskøen næsten ikke anvendes, og de største flokke af fældende kongeederfugle findes i dag i fjorde langt fra beboede steder (især NV-Disko og sydlige Upernavik) (Mosbech & Boertmann, in prep.).

Vinterbestandens størrelse og fordeling er kun kendt i meget grove træk. På baggrund af en undersøgelse i vinteren 1988/89 blev det skønnet, at der indenfor et 6.000 km² stort område vest og sydvest for Nuuk var 280.000 kongeederfugle, mens der samtidig indenfor et 1.500 km² stort område vest for Nuuk blev skønnet en bestand på 12.000 alm. ederfugle (Durinck & Falk, 1996). Nord for dette område på Store Hellefiskebanke er der gennem flere år registreret store koncentrationer af kongeederfugle, der er blevet skønnet til mellem 200.000 og 500.000 fugle i marts måned (Mosbech & Johnson, in prep.).

En stor del af de kongeederfugle som optræder i Vestgrønland menes at stamme fra canadiske ynglebestande og i mindre grad fra nordgrønlandske bestande. Bestanden af kongeederfugl i Nordamerika menes at være reduceret med omkring 75% siden 1960 (CAFF, 1997).

Hele den vestgrønlandske ynglebestand af alm. ederfugl menes at overvintrere i Sydvestgrønland (Salomonsen, 1967), ligesom det vides, at også alm. ederfugle fra de canadiske ynglebestande gæster Vestgrønland om vinteren (Salomonsen, 1967; Frich & Falk in prep.). Foreløbige analyser af den grønlandske ringmærkning viser, at kun en forholdsvis lille andel af de genfundne alm. ederfugle som tidligere er blevet ringmærket i de midt- og nord-

vestgrønlandske kolonier er fundet syd for Nuuk (P. Lyngs, pers. komm.). Dette kan måske betyde, at en forholdsvis stor, men endnu ukendt, andel af de alm. ederfugle som skydes i Vestgrønland fra Nuuk og sydpå stammer fra canadiske bestande. Et forhold der formentlig vil blive bedre belyst indenfor få år, idet et større ringmærknings-projekt er igangsat i det nordlige Canada (M. Kay in litt.). Bestanden af alm. ederfugl i Nordamerika er reduceret med omkring 50% siden 1970, men menes dog i dag at være stabil eller i fremgang (CAFF, 1997).

Såvel ældre som nyere oplysninger viser, at den alm. ederfugl er forsvundet som ynglefugl fra en del områder i Vestgrønland og bestanden dér er gået meget tilbage (Salomonsen, 1967, Vibe, 1967, Boertmann et al., 1996). Selvom en negativ udvikling synes veldokumenteret må ændringerne i ederfuglebestandenes størrelse i Vestgrønland dog betragtes som semi-kvantitative, idet der kun i få tilfælde er gennemført flere gentagne optællinger af kolonierne (Boertmann et al., 1996). Derfor er der som led i nærværende projekt også påbegyndt standardiserede optællinger af tidligere kendte store ederfugle-kolonier i Vestgrønland (Frich et al., in prep).

Størrelsen af den østgrønlandske ederfuglebestand er næsten ukendt, ligesom kendskabet til udviklingen i ederfuglebestanden i Østgrønland er meget begrænset. Bestanden omkring Daneborg er rimelig godt kendt, og især en nyere koloni med alm. ederfugle, der er blevet etableret i umiddelbar nærhed af en plads med bundne slædehunde, er veldokumenteret (Meltofte, 1978). Kolonien voksede fra 2 reder i 1955 til 1.292 reder i 1975 og rummer stadig over 1.000 par. En lignende koloni er siden etableret omkring Danmarkshavn Vejrstation og rummer i dag 80-100 par (H. Meltofte in litt.). Udover ældre oplysninger (se Meltofte, 1978) er der desuden nyere oplysninger om større koncentrationer af ederfugle (begge arter) fra Kilen i Nordøstgrønland i begyndelsen af juni 1993 (Falk et al., 1997). I forbindelse med projektet "ZERO" er det planen, at en af de største kendte kolonier i Østgrønland på Sandøen (umiddelbar syd for Daneborg) hvert år skal optælles (H. Meltofte in litt.).

Ifølge Salomonsen (1967) gættes der på at de østgrønlandske ederfugle overvintrer ved Sydvestgrønland og i islandske farvande. I perioden 1964-76 blev en del af ynglefuglene i kolonien ved Daneborg ringmærket (Meltofte, 1978). Dette har givet 16 genmeldinger fra islandske farvande, 40 fra Scoresbysund (især maj-juni) og 2 lidt længere mod syd i Østgrønland, men ingen fra Sydvestgrønland. Med den beskydning som forekommer i Sydvestgrønland må det konstateres, at de Nordøstgrønlandske ederfugle ikke trækker til Sydvestgrønland og bestanden er dermed nærmere knyttet til den islandske bestand end til den vestgrønlandske bestand. Der er endnu ikke foretaget ringmærkning af ederfugle i andre dele af Østgrønland og det kan derfor ikke udelukkes, at ederfugle fra Sydøstgrønland trækker til Sydvestgrønland om vinteren (P. Lyngs, in litt.).

En af årsagerne til, at de relativt klare tegn på bestandsændringer i Vestgrønland ikke har medført en opstramning af de gældende fredningsregler er formentlig, at der stadig optræder store mængder af både kongederfugl og alm. ederfugl i Vestgrønlands åbentvandsområde om vinteren. Dette har bl.a. medført, at den generelle opfattelse blandt dele af befolkningen er, at ederfuglebestanden ikke kan være belastet af fangsterne. Derimod er det ikke ukendt for andre dele af befolkningen, at nogle lokale ynglebestande i Vestgrønland enten er væsentligt mindre end de var tidligere, eller nu helt er forsvundet.

5.2 Ederfuglefangsternes fordeling i Grønland i 1993

Den årstidsmæssige fordeling viser, at ca. 65% af ederfuglefangsterne blev rapporteret i vinterhalvåret fra oktober - marts (tabel 3). Af de i alt 87.099 ederfugle blev mere end 90% rapporteret fra Vestgrønland syd for Ummannaq. Den årstidsmæssige og geografiske fordeling

af fangsterne svarer nogenlunde til resultaterne af en statistik udarbejdet af Grønlands Styrelse for treåret 1948-51 (Salomonsen, 1967).

Såfremt de rapporterede fangster afspejler virkeligheden er fangsterne i Vestgrønland nord for Diskobugten og i Østgrønland nærmest ubetydelige, omend lokale yngle- og måske fældebestande kan være belastet af disse fangster.

Tabel 3: Rapporterede ederfuglefangster pr. kvartal fordelt på regioner i 1993.

Rapporterede ederfuglefangster i Grønland i 1993										
Region ¹	Januar-marts		april-juni		juli-september		oktober-december		Total	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Ava	1	0	34	0,04	267	0,31	16	0,02	318	0,4
Upe	189	0,22	1.304	1,50	1.921	2,21	706	0,81	4.120	4,7
Uum	246	0,28	11	0,01	521	0,60	292	0,34	1.070	1,2
Qeq-Aas	2.291	2,63	2.202	2,53	4.291	4,93	2.275	2,61	11.059	12,7
Kan-Man	17.143	19,68	5.880	6,76	2.140	2,46	7.292	8,38	32.455	37,3
Nuu-Paa	8.904	10,22	5.554	6,39	1.177	1,35	5.928	6,82	21.563	24,7
Qaq-Nan	7.456	8,56	3.034	3,49	656	0,75	3.123	3,59	14.269	16,4
Tas	58	0,07	458	0,53	480	0,55	217	0,25	1.213	1,4
Itt	5	0,01	345	0,40	104	0,11	7	0,01	461	0,5
Ukendt	15	0,02	35	0,04	0	0	521	0,60	571	0,7
Total	36.308	41,69	18.857	21,65	11.557	13,27	20.377	23,39	87.099	100

¹ Region (kommuner): Ava = Avangersuaq & pituffik; Upe = Upernavik; Uum = Uummanaq; Qeq-Aas = Qeqertarsuaq, Ilulissat, Qasigiannguit & Aasiaat; Kan-Man = Kangaatsiaq, Sisimiut, Kangerlussuaq & Maniitsoq; Nuu-Paa = Nuuk & Paamiut; Qaq-Nan = Qaqortoq, Ivittuut, Narsaq & Nanortalik; Tas = Tasiilaq; Itt = Ittoqqortoormiit; Ukendt = fangstoplysninger uden angivelse af by eller bygd. Nationalparken er udeladt (ingen ederfuglefangst). Kilde: Fangstregistreringssystemet, DFFL, marts 1996.

Andelen af grønlandske ynglefugle i fangsterne kan ikke umiddelbart udskilles bl.a. fordi canadiske fugle (især kongeederfugle) menes at udgøre en betydelig andel af ederfuglefangsterne i Vestgrønland (Salomonsen, 1967). Samtidig er andelen af alm. ederfugl og kongeederfugl endnu ikke tilstrækkeligt dokumenteret, idet der indtil videre kun er foretaget to feltundersøgelser af artsfordelingen i fangsten (se afsnit 4).

Kvalitativt vurderes det, at fangsterne i kalenderårets første halvdel i Vestgrønland belaster bestandene mest, dels fordi der skydes flest fugle i den periode, dels fordi foreløbige undersøgelser tyder på, at fangst af de yngledygtige ederfugle også er størst i den periode (Frich & Falk in prep).

Det er endnu ikke muligt at foretage en kvantitativ vurdering af effekten af vinterfangsterne, idet vinterbestandens størrelse og bestandssammensætning er dårligt belyst (Salomonsen, 1967), ligesom der mangler flere regionvise undersøgelser af arts-, køns- og aldersfordeling i

fangsten. Det bør derfor sikres, at der indledes flere undersøgelser af disse parametre i Vestgrønland således at der efterhånden kan skabes grundlag for kvantitative vurderinger af de lokale ederfuglefangsters effekt på bestandene. Undersøgelserne kan f.eks. omfatte optælling af vinterbestanden i åbentvandsområdet og satellitsporing, samt indsamling af vinger fra fangsterne og ringmærkning af ynglefugle i forskellige egne af landet.

Da ynglebestanden af alm. ederfugl i Vestgrønland er gået tilbage og den nordamerikanske bestand af kongeederfugl er under pres bør det ud fra et forsigtighedsprincip overvejes, om ikke der allerede på nuværende tidspunkt bør indføres strammere fredningstider på begge ederfuglearter i Vestgrønland. På grund af vanskelighederne med at kende de to ederfuglearter fra hinanden bør fredningsperioden desuden være ens for begge arter.

5.3 Antal jægere i byer og bygder i 1993

For fremover at kunne afdække årsagerne til eventuelle ændringer i fangsterne er det bl.a. nødvendigt at følge udviklingen i antallet af jægere, og hvor stor en del af disse jægere, der rapporterer fangst af de enkelte arter. Dette skal bl.a. ses i sammenhæng med, at et fald i antallet af rapporterede lomviefangster fra 1993 til 1994 alene kunne forklares med et fald i antallet af jægere, der rapporterede lomviefangst (Frich, 1997a).

I 1993 blev der indløst 9.523 jagtbeviser i Grønland (tabel 4) hvilket svarer til, at 17,3% af befolkningen havde gyldigt jagttegn. Ifølge fangstregistreringssystemet Piniarneq meldte 63% af disse jægere fangst af pattedyr eller fugle (aktive jægere), 18% meldte nul-fangst, mens 19% udlod at indsende oplysninger om årets fangst (Frich, 1997a).

Af alle jægere med gyldigt jagtbevis rapporterede 29,2% ederfuglefangst. I gennemsnit rapporterer en mindre andel af fritidsjægere i byerne ederfugle set i forhold til fritidsjægere i bygderne, mens andelen af erhvervsjægere i henholdsvis byer og bygder, som rapporterer ederfuglefangst, er næsten ens.

Omregnes andelen af jægere med ederfuglefangst til antal ederfuglejægere vil det bl.a. fremgå, at der er mere end dobbelt så mange ederfuglejægere i byerne set i forhold til bygderne. Samtidig vil det fremgå, at antallet af fritidsjægere og erhvervsjægere i byerne er næsten ens, mens der er næsten tre gange så mange erhvervsjægere som fritidsjægere i bygderne, der skyder ederfugle.

Tabel 4: Antal indløste jagtbeviser, samt den procentvise andel af jægere i de enkelte regioner som rapporterer fangst af ederfugle i 1993 fordelt på erhvervs- og fritidsjagtbeviser.

Regioner ¹	Antal indløste jagtbeviser (jægere) i forskellige regioner				Andel af jægere der rapporterede fangst af ederfugle i hver region (i %)			
	Byer		Bygder		Byer		Bygder	
	erhverv	fritid	erhverv	fritid	erhverv	Fritid	erhverv	Fritid
Ava ²	63	178	55	24	25,4	7,3	30,9	4,2
Upe	103	127	338	73	32,1	38,6	25,7	16,4
Uum	119	160	256	57	4,2	6,9	12,9	19,3
Qeq-Aas	746	1.235	174	71	29,9	18,1	51,2	52,1
Kan-Man ²	572	907	316	99	49,8	27,5	67,4	49,5
Nuu-Paa	440	1.276	106	71	49,8	18,3	66,0	81,7
Qaq-Nan ²	275	729	217	140	45,1	16,3	57,6	29,3
Tas	96	176	169	80	26,0	21,6	18,3	32,5
Itt	21	40	2	1	61,9	17,5	50,0	0
Nat	-	-	-	11	-	-	-	0
Sub.total	2.435	4.828	1.633	627	38,7	19,6	40,8	36,4
Total	9.523				29,2 ³			

¹ Regioner: inddelt som i tabel 3.

² Data fra baser o.a. er inkluderet i tallene fra byerne undtagen i Nationalparken.

³ Ialt 29 fangstrapporter uden angivelse af by eller bygd er udeladt - se tekst.

Kilde: Jagtbevis- og fangstregistreringssystemet, DFFL, marts 1996.

Der føres ingen kontrol af om ederfuglejægerne har gyldigt jagtbevis, ligesom det ikke kontrolleres, hvor stor en del af fangsterne der rapporteres (se Frich, 1997a).

5.4 Antal rapporterede ederfuglefangster i byer og bygder i 1993

Ederfuglefangsten er fordelt med 66.953 fra erhvervsjægere og 19.474 fra fritidsjægere (tabel 5), idet 63% af de samlede fangster blev rapporteret fra byerne. Erhvervsfangsten i byerne er ca. 1/3 større end erhvervsfangsten i bygderne. Tilsvarende er fritidsfangsten ca. 3 gange så stor i byerne som i bygderne. I gennemsnit rapporteres der lidt flere ederfugle pr. fritidsjæger i bygderne end i byerne, mens erhvervsjægerne i byer og bygder gennem-snitligt rapporterer lige mange ederfugle.

Tabel 5: Antal rapporterede ederfuglefangster i 1993 samt det gennemsnitlige antal rapporterede ederfuglefangster pr. jæger der rapporterer fangst af ederfugle.

Region ¹	Antal rapporterede ederfuglefangster					Gennemsnitlig antal ederfuglefangster pr. rapport (jæger) med ederfuglefangst			
	Byer		Bygder		Base o.a.	Byer ²		Bygder	
	er-hverv	fritid	Erhverv	fritid	fritid	erhverv	fritid	erhverv	fritid
Ava	170	73	70	2	3	10,6	5,8	4,1	2,0
Upe	1.072	773	2.007	268	-	32,5	15,8	23,1	22,3
Uum	50	81	886	53	-	10,0	7,4	26,8	13,3
Qeq-Aas	5.153	3.702	1907	297	-	23,1	16,5	21,4	8,0
Kan-Man	12.554	4.841	13.808	1.217	35	44,0	19,6	64,8	24,8
Nuu-Paa	13.061	3.840	3.192	1.470	0	59,6	16,4	45,6	25,3
Qaq-Nan	6.493	1.511	5.558	664	63	52,4	13,2	44,5	15,7
Tas	217	341	339	316	-	8,7	9,0	10,9	12,2
Itt	400	45	16	0	-	30,8	6,4	16,0	0
Sub.total	39.170	15.207	27.783	4.267	101	41,5	16,2	41,7	18,7
Total	86.528 ³					31,1 ³			

¹ Region inddelt som i tabel 3.

² Data fra baser o.a. er inkluderet i tallene fra byerne.

³ Ialt 29 fangstrapporter med 571 ederfuglefangster uden angivelse af by eller bygd er udeladt - se tekst.

Kilde: Fangstregistreringssystemet, DFFL, marts 1996.

5.5 Ederfuglefangsten i forhold til befolkningstal i 1993

Af Grønlands samlede befolkning på 55.117 personer i 1993 var 93% bosat i Vestgrønland, og heraf var ca. 65% bosat syd for Diskoregionen (Grønlands Hjemmestyre, 1993). Ligesom antallet af jægere har betydning for ederfuglefangsten har også befolkningsgrundlaget betydning, idet bl.a. en del af erhvervsfangsten må formodes at være afhængig af efterspørgslen på de lokale markeder (bræt).

I gennemsnit blev der rapporteret fangst af 1,6 ederfugle pr. indbygger pr. år (tabel 6). Bygderne i dele af Vestgrønland skiller sig noget ud fra landsgennemsnittet, idet der blev rapporteret 2-5 gange så mange ederfugle pr. indbygger pr. år. Et lignende forhold gælder for lomviefangsten (Frich, 1997a) hvilket kunne forklares med at der forekom kommerciel indhandling i disse områder.

Tabel 6: Befolkningstal og antal rapporterede ederfuglefangster pr. indbygger i 1993.

Region ¹	Befolkningstal 1. januar 1993 ²			Gennemsnitlig antal ederfuglefangster pr. indbygger pr. år ³		
	Byer	Bygder	Base o.a.	Byer	Bygder	Base o.a.
Ava	607	261	232	0,4	0,3	0
Upe	1.044	1.549	-	1,8	1,5	-
Uum	1.402	1.203	-	0,1	0,8	-
Qeq-Aas	9.990	859	-	0,9	2,6	-
Kan-Man	8.531	2.006	291	2,0	7,5	0,1
Nuu-Paa	14.329	763	23	1,2	6,1	0
Qaq-Nan	6.349	1.771	408	1,3	3,5	0,2
Tas	1.592	1.339	-	0,4	0,5	-
Itt	445	82	-	1,0	0,2	-
Nat	-	-	41	-	-	0
Total	44.289	9.833	995	1,6 ³		

¹ Region inddelt som i tabel 3.

² Kilde: Grønlands Hjemmestyre, 1993.

³ Kilde: Fangstregistreringssystemet, DFFL, marts 1996 - 29 fangstrapporter med 571 ederfuglefangster uden angivelse af by eller bygd er udeladt.

5.6 Kommerciel indhandling i 1993

Kommerciel indhandling betyder i denne sammenhæng, at ederfuglene indhandles lokalt for derefter at blive forarbejdet og solgt i butikker i hele Grønland. Dermed adskiller den kommercielle fangst sig væsentligt fra den øvrige fangst, som hovedsageligt udnyttes lokalt.

Indhandlingsmulighederne i de forskellige regioner kan være forskellig fra år til år, hvilket kan have betydning for overvågning af fangsten. I 1993 var der registreret ca. 50 indhandlingssteder i hele landet (DFFL, 1994), hvoraf 9 rapporterede om 5.958 indhandlede ederfugle via Royal Greenland (tabel 7).

Ifølge Grønlands Statistik (GSK) blev der indhandlet yderligere 86 ederfugle i 1993 (GSK, 1994). Der har været vanskeligheder forbundet med at få tilsendt oplysninger fra nogle indhandlingssteder (P. Lyster, GSK, pers. komm.), og den samlede indhandling i 1993 kan derfor muligvis også have været noget større end den officielle statistik.

Både erhvervs- og fritidsjægere har mulighed for at sælge ederfugle. Dog formodes det, at det overvejende (kun) er erhvervsfangere som indhandler fangsten og derfor skelnes der mellem de rapporterede fritidsfangster og de rapporterede erhvervsfangster i tabel 7.

De rapporterede ederfuglefangster pr. indbygger var størst i de regioner hvor der også forekom indhandling (se tabel 6). Den kommercielle indhandling kan således også delvist forklare, at der rapporteres relativt mange ederfugle pr. indbygger i Kangaatsiaq og Maniitsoq kommuners bygder, idet muligheden for at afsætte fangsten antageligt medvirker til at fangsten forøges. En tilsvarende sammenhæng kan dog ikke påvises i Nuuk/Paamiut-regionen, men dette kan alene skyldes, at der ikke er oplysninger fra bl.a. Arsuk Fishing, hvorfra det vides, at der bl.a. blev indhandlet lomvier i 1993 (se Frich, 1997a).

Tabel 7: Rapporterede ederfuglefangster sammenholdt med indhandlingstal i 1993.

Kommune	Bygd	¹ Indhandlede ederfugle	² Rapporteret erhvervsfangst	² Rapporteret fritidsfangst
Kangaatsiaq	Kangaatsiaq	141	3.068	532
	Attu	750	2.071	92
	Iginniarfik	2.069	2.394	43
	Ikerasaarsuk			
	Niaqornaarsuk	1.753	4.987	466
Maniitsoq	Atammik	238	539	136
	Kangaamiut	341	2.943	421
	Napasog	607	655	31
Nuuk	Qeqertarsuatsiaat	59	1.248	71
Total		5.958 ³	17.905	1.792

¹ Kilde: Royal Greenland, november 1995.

² Kilde: Fangstregistreringssystemet, marts 1996.

³ Ifølge Grønlands Statistik blev der ialt indhandlet 6.044 ederfugle i 1993 (GSK, 1994).

Samlet repræsenterede indhandlingen ca. 1/3 af de rapporterede erhvervsfangster i de pågældende lokalområder, og i alle tilfælde er der rapporteret flere ederfugle end der blev indhandlet i 1993. I modsætning til en tilsvarende undersøgelse af lomviefangsten (Frich, 1997a) kan det således ikke dokumenteres, at de rapporterede ederfuglefangster er mindre end den reelle fangst. Dog synes fangsterne til eget forbrug i Napasog umiddelbart noget lav i betragtning af at der var bosat 166 personer i bygden i 1993 (Grønlands Hjemmestyre, 1993).

Indhandlingstillene kan indirekte være med til at vise om de rapporterede fangster via Piniarneq tilnærmelsesvist afspejler virkeligheden. En præcis registrering fordelt på henholdsvis alm. ederfugl og kongeederfugl kan samtidig være med til at skabe et mere præcist billede af de to ederfuglearters fordeling i fangsterne. Derfor bør der etableres en praksis hvor indhandlingerne pr. måned registreres og rapporteres artsspecifikt.

6. *Sammenfatning og vurdering*

Med udgangspunkt i den officielle jagtbevis- og fangststatistik indsamlet via Piniarneq er der med denne rapport foretaget en foreløbig analyse af ederfuglefangsterne i 1993 og påbegyndt en standardiseret overvågning af fangsten.

Overvågningen er opbygget efter de samme principper som gælder for overvågning af lomviefangsten og dermed er en direkte sammenligning mellem disse vigtige havfugle-ressourcer mulig i forvaltningsmæssig sammenhæng.

Overvågningen baseres foreløbigt på de samlede ederfuglefangster, fordi den rapporterede fangst fordelt på henholdsvis alm. ederfugl og kongeederfugl på nuværende tidspunkt vurderes til at være unøjagtig. Med tiden bør der skabes mulighed for en artsspecifik overvågning.

I alt 2.781 jægere rapporterede fangst af 87.099 ederfugle i 1993 svarende til at ca. 30% af jægerne med gyldigt jagtbevis skød ederfugle. Hvor godt antallet af ederfuglejægere og de rapporterede fangster afspejler virkeligheden er uvist, idet der ikke findes uafhængige undersøgelser fra 1993.

Antallet af jægere som rapporterer fangst af lomvier og ederfugle er næsten ens. Lomvier må dog anses for at være den økonomisk vigtigste fugleressource for den grønlandske befolkning, idet der rapporteres om fangst af mere end dobbelt så mange lomvier som ederfugle. Kødbidraget til husholdningen fra ederfuglene er imidlertid næsten lige så stor som fra lomvierne, idet ederfugle vejer ca. dobbelt så meget som lomvier.

Der er endnu ikke skabt grundlag for kvantitative vurderinger af de lokale fangsters effekt på ederfuglebestandene; dog vurderes det, at fangsterne i Vestgrønland syd for Uummannaq i kalenderårets første halvdel belaster bestandene mest, dels fordi der skydes flest fugle på dette tidspunkt, dels fordi en foreløbig og enkeltstående undersøgelse antyder, at andelen af yngledygtige fugle også er størst i den periode.

Sammenholdt med den eksisterende viden om udviklingen i såvel de vestgrønlandske som canadiske ynglebestande bør det overvejes, at begrænse ederfuglefangsten i kalenderårets første halvdel i Vestgrønland. Samtidig bør der indføres helt ens fredningstider på de to ederfuglearter, fordi ederfuglenes hunner og ungfugle kun vanskeligt kan kendes fra hinanden i naturen.

Det kan samtidig anbefales at fremme interessen for kontrolleret og systematisk indsamling af ederfugledun og herunder inddrage erfaringerne fra Island hvor der er en flere hundrede år lang tradition for "ederfuglefarme".

På en række punkter er vores viden om ederfuglebestandene og deres udnyttelse stadig meget mangelfuld. I de senere år har opmærksomheden især været rettet mod lomvie-ressourcen og noget tyder på, at tilsvarende opmærksomhed er påkrævet for ederfuglene. Derfor bør undersøgelser rettet mod ederfugleressourcerne søges styrket i de kommende år, dog uden samtidig at forringe indsatsen på lomviebestandene.

6.1 Forslag til forbedring af vidensgrundlaget

I første omgang vil en koordineret indsats rettet mod følgende områder bidrage med væsentlig viden om såvel ederfugle som lomvier:

- Optælling af vinterbestandene i Vestgrønlands åbentvandsområde.
- Flere lokale undersøgelser af arts-, køn- og aldersfordelingen i fangsten.
- Lokale undersøgelser som kan medvirke til at vurdere fangststatistikken.
- En præcis og artsspecifik registrering af den kommercielle indhandling.

Dertil bør der gennemføres flere standardiserede optællinger af ederfuglekolonier i især Vestgrønland som kan danne grundlag for en langsigtet monitoring af udviklingen i bestanden.

Som led i gennemførelsen af *Cirkumpolar Eider Strategy and Action Plan* bør der samtidig etableres et nært samarbejde med især Canada, idet der er behov for koordinerede undersøgelser (ringmærkning/satellitsporing) som kan medvirke til at afdække de væsentligste fælde- og overvintringsområder for grønlandske og canadiske bestande.

Endelig bør der gennemføres en oplysningskampagne om ederfuglene i Grønland for bl.a. at vise hvordan de to arter bedst kan kendes fra hinanden, og derigennem opnå en mere præcis fangstrapportering.

Litteraturliste

- Boertmann, D., A. Mosbech, K. Falk & K. Kampp, 1996
Seabird colonies i western Greenland (60° - 79°30' N. lat.) NERI Technical Report no. 170. -
Ministry of Environment and Energy, National Environmental Research Institute,
Copenhagen.
- CAFF, 1996
International Murre Conservation strategy and Action Plan, marts 1996.
- CAFF, 1997
Circumpolar Eider Conservation Strategy and Action Plan, juni 1997.
- Cramp, S. & K.E.L. Simmons (eds.), 1977
Birds of the Western Palearctic. Vol. I.
- Cramp, S. (ed.), 1985
Birds of the Western Palearctic. Vol. IV.
- DFFL, 1994
Redegørelse om fangererhvervet 1994. Afgivet under landstingets efterårssamling 1994 fra
Direktoratet for Fiskeri, Fangst og Landbrug.
- Durinck, J. & K. Falk, 1996
The distribution and abundance of seabirds off southwestern Greenland in autumn and winter
1988-89. Polar Res. 15: 23-42.
- Falk, K. & J. Durinck, 1992
Thick-billed Murre hunting in West Greenland, 1988-89. Arctic 45:167-178.
- Falk, K., C. Hjort, C. Andreasen, K.D. Christensen, M. Elander, M. Ericson, K. Kampp, R.M.
Kristensen, N. Møbjerg, S. Møller and J.M. Weslawski, 1997
Seabirds utilizing the Northeast Water polynya. Journal of Marine systems 10, Elsevier: 47-
65.
- Frich, A.S., 1997a
Lomviefangst i Grønland 1993. Teknisk rapport nr. 2, Pinngortitaleriffik, Grønlands
Naturinstitut.
- Frich, A.S., 1997b
Kommerciel lomviefangst i Grønland 1990-96. Teknisk rapport nr.3. Pinngortitaleriffik,
Grønlands Naturinstitut.
- Frich, A.S., 1997c
Lomviefangst i Nuuk vinteren 1995/96. Tekniske rapport nr. 4. Pinngortitaleriffik, Grønlands
Naturinstitut.
- Frich, A.S. & K. Falk, 1997
Jagtindsats og ederfuglefangst ved Nuuk. Teknisk rapport nr. 5. Pinngortitaleriffik, Grønlands
Naturinstitut.

Frich, A.S., K.D. Christensen og K. Falk, 1997
Ederfugle-optællinger i Kangaatsiaq og Avanersuaq 1997. Teknisk rapport nr. 10.
Pinngortitaleriffik, Grønlands Naturinstitut.

Frimer, O., 1993
Occurrence and distribution of King Eiders *Somateria spectabilis* and Common Eider *S. mollissima*, West Greenland. Polar Research 12: 111-116.

Frimer, O., 1994
Autumn Arrival and Moult in King eiders (*Somateria spectabilis*) at Disko, West Greenland. Arctic, vol. 47(2): 137-141.

Frimer, O., 1995
Adaptations by the King Eider *Somateria spectabilis* to its moulting habitat: review of a study at Disko, West Greenland. Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 89: 135-142.

Grønlands Hjemmestyre, 1993
Grønland 1992/93 – Statistisk Årbog. GSK/Atuakkiorfik P.O.Box 840, 3900 Nuuk.

GSK, 1994
Fiskeri og fangststatistik for året 1993. Fiskeri og fangst 1994:1.

Kampp, K., 1988
Migration and winter ranges of Brünnich's Guillemots *Uria lomvie* breeding or occurring in Greenland. Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 82: 117-130.

Kampp, K., K. Falk & H. Meltofte, 1990
Lomvien i Grønland: Status 1990. Resultater af undersøgelser i årene 1983-89, med forslag til forvaltning af Grønlands lomviebestande. Zoologisk Museum, København.

Kampp, K., 1991
Mortality of Thick-billed Murres in Greenland inferred from band recovery data. In: Gaston, A.J., and Elliot, R.D., eds. Studies of high-latitude seabirds. 2. Conservation biology of thick-billed murres in the Northwest Atlantic. Canadian Wildlife Service Occasional Paper No. 69: 15-22.

Kapel, F.O. & R. Petersen, 1988
Subsistence hunting – the Greenland case. – Rep. Int. Whal. Comm. (Special Issue 4): 51-74.

Madsen, J., T. Asferg, I. Clausager & H. Noer, 1996
Status og jagttider for danske vildtarter. Temarapport nr. 6: 112 pp.

Meltofte, H., 1978
A breeding association between Eiders and tethered huskies in North-east Greenland. Wildfowl 29: 45-54.

Mosbech, A., R. Dietz, D. Boertmann and P. Johansen, 1996
Oil Exploration in the Fylla Area. An Initial Assessment of Potential Environmental Impacts. National Environmental Research Institute, Denmark. NERI Technical Report nr. 156: 92 pp.

Mosbech, A. & D. Boertmann, in prep.

Distribution and abundance of post-breeding king eiders (*Somateria spectabilis*) in West Greenland.

Mosbech, A. & S. Johnson, in prep.

Distribution and habitat preference of seabirds in the Davis Strait and southern Baffin Bay in late winter.

Piniarneq, 1993

Jagtinformation og fangstregistrering. Direktoratet for Fiskeri, Fangst og Landbrug, Grønlands Hjemmestyre.

Salomonsen, F., 1967

Fuglene på Grønland. - Rhodos, København.

Salomonsen, F., 1968

The moult migration. Wildfowl 19: 5-24.

Vibe, C., 1967

Arctic animals in relation to climatic fluctuations. Meddelelser om Grønland 170, 5: 227 pp.

Rapporteret fangst af Alm. Ederfugl og Kongeederfugl i hele Grønland i 1993 (status 12. Marts 1996)																
FangstÅr	Fugleart	Kommune	Jagtbevis	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Juni	Juli	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Total
	Alm. Ederfugl															
1993	Alm. Ederfugl	Avanersuaq	fritid					2	1	1		62	7			73
1993	Alm. Ederfugl	Pituffik	fritid								3					3
1993	Alm. Ederfugl	Upernavik	fritid		7		31	333	132	27	85	159	107	29	2	912
1993	Alm. Ederfugl	Uummannaq	fritid						3		15	72	17		8	115
1993	Alm. Ederfugl	Ilulissat	fritid	39	41	2	3		33	57	270	643	365	104		1557
1993	Alm. Ederfugl	Qeqertarsuaq	fritid	51	31	23	61	238	76	17	118	159	124	46	25	969
1993	Alm. Ederfugl	Qasigiannuguit	fritid								4	94	19	12	4	133
1993	Alm. Ederfugl	Aasiaat	fritid	92	112	26	52	112	35	36	99	374	124	29	22	1113
1993	Alm. Ederfugl	Kangaatsiaq	fritid	135	134	114	98	49	29	32	71	229	82	54	40	1067
1993	Alm. Ederfugl	Sisimiut	fritid	170	268	69	84	73	6		50	57	182	274	141	1374
1993	Alm. Ederfugl	Kangerlussuaq	fritid										8	19	7	34
1993	Alm. Ederfugl	Manitssoq	fritid	371	320	304	458	442	60	13	20	46	321	554	440	3349
1993	Alm. Ederfugl	Nuuk	fritid	478	358	275	374	440	24		51	73	405	421	305	3204
1993	Alm. Ederfugl	Paamiut	fritid	175	161	172	200	185	37			20	195	382	214	1741
1993	Alm. Ederfugl	Ivittuut	fritid	9	8	4										21
1993	Alm. Ederfugl	Qaqortoq	fritid	116	119	102	58	26	2			6	83	57	81	650
1993	Alm. Ederfugl	Narsaq	fritid		17	29	89	47	10			10	5	43	2	252
1993	Alm. Ederfugl	Nanortalik	fritid	113	211	285	195	93	12	4	18	16	32	67	108	1154
1993	Alm. Ederfugl	Tasillaq	fritid	16	2	4	36	54	127	72	39	158	99	47		654
1993	Alm. Ederfugl	Illoqqortoormiit	fritid	5				30	4	6						45
Subtotal	Alm. Ederfugl	hele landet	fritid	1770	1789	1409	1739	2124	591	265	843	2178	2175	2138	1399	18420
1993	Alm. Ederfugl	Avanersuaq	erhverv	1				8	19	9	35	150	9			231
1993	Alm. Ederfugl	Upernavik	erhverv	153	29		14	369	399	236	462	586	373	83	3	2707
1993	Alm. Ederfugl	Uummannaq	erhverv	85	61	100	3	2	3	3	51	332	134	97	15	886
1993	Alm. Ederfugl	Ilulissat	erhverv	28	37	13	4	40	98	20	123	666	360	91	18	1498
1993	Alm. Ederfugl	Qeqertarsuaq	erhverv	678	91	16	124	421	93	66	169	622	234	138	46	2698
1993	Alm. Ederfugl	Qasigiannuguit	erhverv	2	22			22	3		73	51	26	13	86	298
1993	Alm. Ederfugl	Aasiaat	erhverv	598	152	187	285	244	108	87	12	333	78	98	80	2262

FangstÅr	Fugleart	Kommune	Jagtbevis	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Juni	Juli	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Total
1993	Alm. Ederfugl	Kangaatsiaq	erhverv	4093	2163	1936	605	791	129	30	220	778	243	262	552	11802
1993	Alm. Ederfugl	Sisimiut	erhverv	860	967	596	232	285	23	22	125	231	428	629	512	4910
1993	Alm. Ederfugl	Maniitsoq	erhverv	1426	1067	1293	1268	868	30		22	44	440	975	815	8248
1993	Alm. Ederfugl	Nuuk	erhverv	1108	1238	832	1264	1184	25	76	171	288	383	651	577	7797
1993	Alm. Ederfugl	Paamiut	erhverv	1024	1038	1218	859	578	45	75	110	152	558	829	743	7229
1993	Alm. Ederfugl	Ivittuut	erhverv	15	2	16	4						5			42
1993	Alm. Ederfugl	Qaqortoq	erhverv	931	423	693	658	378	21	54	1	230	230	429	486	4534
1993	Alm. Ederfugl	Narsaq	erhverv	373	222	369	340	251	1	111	70		86	158	45	2026
1993	Alm. Ederfugl	Nanortalik	erhverv	1036	794	1282	589	204	32	21	69	38	268	402	514	5249
1993	Alm. Ederfugl	Tasiilaq	erhverv	34	1	1	3	78	160	86	73	52	48	20		556
1993	Alm. Ederfugl	Illoqqortoormiit	erhverv				9	193	105	89	9		7			412
Subtotal	Alm. Ederfugl		erhverv	12445	8307	8552	6261	5916	1294	985	1795	4553	3910	4875	4492	63385
1993	Alm. Ederfugl	Ukendt	ukendt			15		35					91	176	221	538
Total	Alm. Ederfugl	hele landet	alle	14215	10096	9976	8000	8075	1885	1250	2638	6731	6176	7189	6112	82343
	Kongeederfugl															
1993	Kongeederfugl	Avanersuaq	fritid										2			2
1993	Kongeederfugl	Upernavik	fritid				10	1	1	14	24	68	7	4		129
1993	Kongeederfugl	Uummannaq	fritid										11	5	3	19
1993	Kongeederfugl	Ilulissat	fritid		4	2		7			10	34	16	17		90
1993	Kongeederfugl	Qeqertarsuaq	fritid	9				27		1	3	37	17	16	1	111
1993	Kongeederfugl	Aasiaat	fritid		3		1	6				16				26
1993	Kongeederfugl	Kangaatsiaq	fritid	8	2		5	1				40	10			66
1993	Kongeederfugl	Sisimiut	fritid	3		4	22	18				22	5	10	16	100
1993	Kongeederfugl	Kangerlussuaq	fritid											1		1
1993	Kongeederfugl	Maniitsoq	fritid	14	8	14	20	25				4	2	5	10	102
1993	Kongeederfugl	Nuuk	fritid	30	13	28	20	19		1	6	8	18	25	16	184
1993	Kongeederfugl	Paamiut	fritid	25	30	66	15					3	2	40		181
1993	Kongeederfugl	Qaqortoq	fritid	8	9	48	1	2							1	69
1993	Kongeederfugl	Narsaq	fritid					1								1
1993	Kongeederfugl	Nanortalik	fritid	5	9	2	5	4					2	1	1	29
1993	Kongeederfugl	Ammassalik	fritid										3			3
Subtotal	Kongeederfugl		fritid	102	78	164	99	111	1	16	43	234	93	124	48	1113

FangstÅr	Fugleart	Kommune	Jagtbevis	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Juni	Juli	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Total
1993	Kongeederfugl	Avanersuaq	erhverv					1	3		4	1				9
1993	Kongeederfugl	Upernavik	erhverv					14		47	109	104	61	33	4	372
1993	Kongeederfugl	Uummannaq	erhverv								7	41	2			50
1993	Kongeederfugl	Ilulissat	erhverv				3	2	7	1	10	3		5		31
1993	Kongeederfugl	Qeqertarsuaq	erhverv	14		3	15	54	1		3	38	34	25		187
1993	Kongeederfugl	Qasigiannuguit	erhverv				1	1	1							3
1993	Kongeederfugl	Aasiaat	erhverv	14		1	14	8	2			42	2			83
1993	Kongeederfugl	Kangaatsiaq	erhverv	246	132	65	65	49	8	2	25	20	19	17	70	718
1993	Kongeederfugl	Sisimiut	erhverv	69	72	78	45	41	11		14	16	47	44	27	464
1993	Kongeederfugl	Maniitsoq	erhverv	30	58	54	36	4				7	8	7	16	220
1993	Kongeederfugl	Nuuk	erhverv	61	66	64	24	24			130	2	13	13	4	401
1993	Kongeederfugl	Paamiut	erhverv	142	117	185	212	25		11			29	46	59	826
1993	Kongeederfugl	Qaqortoq	erhverv	17	23	30	5						6	5	5	91
1993	Kongeederfugl	Narsaq	erhverv	5	1	1						1		1		8
1993	Kongeederfugl	Nanortalik	erhverv	17	17	96	2	4			7					143
1993	Kongeederfugl	Illoqqortoormiit	erhverv					4								4
Subtotal	Kongeederfugl		erhverv	615	486	576	422	231	33	61	309	275	221	196	185	3610
1993	Kongeederfugl	Ukendt	ukendt										20	12	1	33
Total	Kongeederfugl	hele landet	alle	717	564	740	521	342	34	77	352	509	334	332	234	4756
Totalfangst af begge arter i hele landet				14932	10660	10716	8521	8417	1919	1327	2990	7240	6510	7521	6346	87099

Indløste jagtbeviser i Grønland i 1993 (status 12. Marts 1996)			
Kommune	Antal fritidsjægere	Antal erhvervsjægere	Total
Avanersuaq	153	117	270
Pituffik	49	1	50
Upernavik	200	441	641
Uummannaq	217	375	592
Ilulissat	610	313	923
Qeqertarsuaq	135	196	331
Qasigiannugit	168	163	331
Aasiaat	393	248	641
Kangaatsiaq	93	224	317
Sisimiut	444	364	808
Kangerlussuaq	98	0	98
Maniitsoq	371	300	671
Nuuk	1088	329	1417
Paamiut	259	217	476
Ivittuut	68	2	70
Qaqortoq	329	169	498
Narsaq	217	91	308
Nanortalik	255	230	485
Tasiilaq	256	265	521
Illoqqortoormiit	41	23	64
Nationalparken, Sirius	11	0	11
Total	5455	4068	9523

Grønlands Naturinstitut

Grønlands Naturinstitut er Hjemmestyrets center for naturforskning. Institutet skal tilvejebringe det videnskabelige grundlag for en bæredygtig udnyttelse af de levende ressourcer i og omkring Grønland samt sikring af miljøet og den biologiske mangfoldighed.

Naturinstitutet kan betragtes som en sektorforskningsinstitution. Kendetegnet herfor er, at forskningen rettes mod problemstillinger ud fra samfundets behov og ikke mod emner bestemt af den enkelte forsker. Naturinstitutet yder rådgivning til Grønlands Hjemmestyre o.a. inden for instituttets arbejdsområder. Rådgivningen foregår dels direkte til Hjemmestyret dels gennem en lang række internationale organer, hvor Grønland er repræsenteret.

Forskningen rettes hovedsageligt mod:

- ressourcevurdering (bestandsopmåling)
- bestandsopdeling og -afgrænsning
- enkelte arters populationsbiologi
- fødebiologi og artssammenspil
- redskabsvurdering og -udvikling

Det Arktiske Miljøprogram

Nærværende rapport er finansieret af Miljøstyrelsen via Det Arktiske Miljøprogram, der med midler fra MIKA-rammen støtter miljøindsatser i Arktis.

Det Arktiske Miljøprogram blev iværksat i 1994 som en del af den danske delstrategi vedrørende Arktis. Denne strategi omfatter også støtte til det internationale monitoringsprogram AMAP og støtte til oprindelige folk i Arktis. Miljøprogrammet støtter primært projekter inden for områderne grænseoverskridende forurening, biodiversitet og klimæændringer. Desuden støttes initiativer, der bevarer og forbedrer det lokale miljø og fremmer miljøbevidstheden i Grønland.

Nærmere oplysninger om Det Arktiske Miljøprogram findes i *Ny Viden fra Miljøstyrelsen*.